

From: "5.1.2e | mRO" <5.1.2e@mro.nl>
Sent: 3/26/2025 8:58:05 AM
To: "5.1.2e" <5.1.2e@lochem.nl>, "5.1.2e" <5.1.2e@upcmail.nl>, <5.1.2e@gmail.com>, "5.1.2e" <5.1.2e@chello.nl>
Cc:
Subject: stand van zaken verweerschrift

LET OP! Gemeente Lochem vindt informatieveiligheid belangrijk. Wij waarschuwen voor e-mails van buiten onze organisatie. Klik alleen op links en bijlagen als je de afzender kent en de inhoud vertrouwt.

Beste mensen,

Zie het nog onvolledige concept van het verweerschrift.
Ik ga het z.s.m. verder afmaken, maar we kunnen vanmiddag al wel even bespreken.

Met vriendelijke groet,
mRO b.v., *maatschap* voor Ruimtelijke Ordening

5.1.2e

mRO b.v. - 5.1.2e - 5.1.2e Weesp - tel. 5.1.2e - email info@mro.nl - site www.mro.nl

DISCLAIMER:

Aan de informatie in deze e-mail en ieder aangehecht databestand kunnen geen rechten worden ontleend.

Als u niet de bedoelde ontvanger bent wilt u dan dit bericht en ieder aangehecht databestand verwijderen en de afzender hiervan via e-mail op de hoogte stellen.

Raad van State
Afdeling bestuursrechtspraak
T.a.v. 5.1.2e
Postbus 20019
5.1.2e Den Haag

Uw Kenmerk: 202407370/1/R4

Betreft: **VERWEERSCHRIFT GEMEENTE LOCHEM**

Inzake het **beroep** van de Stichting Red de Kalenberg en 5.1.2e
tegen het **bestemmingsplan 'Natuurbegraven op de Kalenberg
Barchem'** van de gemeente Lochem (vastgesteld op 7 oktober 2024).

Datum: maart 2025

Bijlagen:

1. PM
2. PM
3. .

Geacht College,

Hierbij ontvangt u het verweerschrift van de gemeenteraad van Lochem inzake het beroep van de Stichting Red de Kalenberg en 5.1.2e, tegen het besluit van de gemeente Lochem van 7 oktober 2024 tot vaststelling van het bestemmingsplan 'Natuurbegraven op de Kalenberg Barchem'.

Hieronder worden de beroepsgronden samengevat en voorzien van een reactie (verweer) van de gemeenteraad van Lochem (hierna: de Raad). Voor de leesbaarheid van het verweer zijn de nummering en kopjes van het beroepschrift aangehouden.

1. Ontvankelijkheid van Stichting Red de Kalenberg (SRK)

De SRK heeft volgens zijn statuten een brede doelstelling: "het duurzaam behouden en beschermen van de natuur- en cultuurhistorische waarden van natuur- en recreatiegebieden en het voorkomen van gebiedsvreemde ontwikkelingen in dergelijke gebieden". Dat tracht de SRK te bereiken door het ontplooiën van verschillende overige activiteiten, naast het procederen tegen het bestemmingsplan voor natuurbegraven op de Kalenberg.

Uit niets blijkt dat de SRK sinds de eerdere uitspraak van uw Afdeling (ECLI:RVS:2023:587) ook andere activiteiten heeft ontplooid om zijn brede doelstelling (met een algemeen belang) te bereiken, dan tegen dit bestemmingsplan te ageren. De website van de SRK gaat alleen over het tegenhouden van natuurbegraven op de kalenberg. Ook verder zijn ons geen daadwerkelijke feitelijke werkzaamheden van de SRK bekend om op te komen voor de algemene belangen die de SRK volgens zijn statuten zegt te

behartigen. Uitnodigingen om mee te helpen op vrijwilligersdagen ten behoeve van het natuuronderhoud op de Kalenberg worden afgeslagen. Laat staan dat er daadwerkelijk feitelijke werkzaamheden door de SRK zijn ontplooid om op te komen voor zijn algemene statutaire belang ten behoeve van andere natuur- en recreatiegebieden.

De SRK kan om die reden niet worden aangemerkt als belanghebbende in de zin van artikel 1:2, lid 3 Awb. Er zijn ons geen feitelijke werkzaamheden van enige omvang van de SRK bekend, in de periode na de eerdere uitspraak van uw Afdeling inzake het natuurbegraven op de Kalenberg in Barchem, waaruit de behartiging blijkt van hun statutaire doelstellingen. De activiteiten van de SRK zien louter op het in rechte opkomen tegen het natuurbegraven op de Kalenberg. Feitelijke werkzaamheden die zien op het behouden en beschermen van natuur- en cultuurhistorische waarden zijn ons niet bekend. Dat betekent dat de SRK niet in zijn beroep kan worden ontvangen. Zie daarover ook de uitspraken van uw Afdeling van 1 oktober 2008, ECLI:NL:RVS:2008:BF3911, 19 december 2014, ECLI:RVS:@014:4736 en van 7 oktober 2020, ECLI:NL:RVS:2020:2384.

In het geval de SRK wel in zijn beroep kan worden ontvangen, voeren wij daartegen het navolgende verweer.

2. De eerdere uitspraak van uw Afdeling (ECLI:RVS:2023:587)

In de eerdere uitspraak van uw Afdeling zijn veel van de beroepen van appellanten al langs gekomen en is daarover ook een duidelijke uitspraak gedaan. Veertien van de zestien beroepsgronden werden afgewezen. Op twee onderdelen voldeed het vorige bestemmingsplan volgens uw Afdeling niet. Die zijn in het onderhavige bestemmingsplan hersteld. Om die reden zullen wij ons inhoudelijke verweer beginnen met deze onderdelen: (1) Omgevingsverordening Gelderland en GNN (2) Kap van bomen.

3. De belangen van omwonenden

In de eerdere uitspraak zijn de belangen van omwonenden, 5.1.2e (voorzitter van de SRK) en 5.1.2e (secretaris van de SRK), al afgewogen. Zij hebben vanuit hun woningen aan de Bergweg en de Omloop geen zicht op het plangebied. Niet op het noordelijke gedeelte en niet op het zuidelijke gedeelte. Hun belang om niet te worden geconfronteerd met begrafenissen en de natuurbegraafplaats zijn eerder door uw Afdeling al te licht bevonden. In hun onderhavige beroepsschrift hebben zij geen andere belangen naar voren gebracht.

Rispens

4. De belangen van Stichting Beheer Landgoed Kalenberg

Voor een zorgvuldige afweging van de betrokken belangen is enige voorgeschiedenis van de Stichting Beheer Landgoed Kalenberg van belang. Voor het bestemmingsplan is relevant dat natuurbegraven naadloos past in de

rijke en bewogen historie van Landgoed De Kalenberg in Barchem dat door de Vereniging Woodbrookers is opgericht.

De oorsprong van het landgoed ligt namelijk bij een groep Leidse theologiestudenten die meer dan 100 jaar geleden de Vereniging Woodbrookers Barchem hebben opgericht en in Barchem een vormingscentrum zijn gestart, geïnspireerd op het Landgoed Woodbrooke in Engeland. Het doel van de vereniging was destijds om in het verzuilde Nederland mensen bijeen te brengen met verschillende levensbeschouwingen en via ontmoeting en gesprek tot persoonlijke verdieping en geloofsbeleving te komen, in de geest van 'Woodbrooke' en los van de officiële kerkelijke leerstellingen. In 1912 verkreeg de vereniging daartoe 17 hectare hei en bos op de Kalenberg bij Barchem van de eigenaresse van het Huis Ruurlo; Jon^{5.1.2e}
^{5.1.2e}, die een geïnteresseerde bezoeker was van de lezingen van de vereniging. Als eerste werd dan ook een lezingenzaaltje gebouwd op de pas verworven gronden om de 'vooruitstrevende' ideeën van de vereniging uit te dragen.

Het lezingenzaaltje is de huidige kapel en een kopie van de Lecturehall in Woodbrooke (zie voor meer informatie:

<http://www.woodbrookers.nl/vereniging%20historie.htm>). Het lezingenzaaltje/kapel kan voor een plechtigheid worden ingezet, zoals dat ook nu al gebeurt voor bijvoorbeeld bruiloften, lezingen en herdenkingen.

In de lijn van dit streven naar persoonlijke verdieping ligt ook het natuur-begraven, met de idee van een diepere persoonlijke verbinding met de natuur en de wereld om ons heen. Reden waarom de Stichting Beheer Landgoed De Kalenberg natuur-begraven als een passende exploitatie van het Landgoed ziet en juist op de Kalenberg ruimte wil bieden voor deze wijze van begraven. De Stichting Beheer Landgoed De Kalenberg (SBLK) is namelijk rechtstreeks voortgekomen uit de Vereniging van Woodbrookers en in 2010 opgericht om

het NSW¹-landgoed De Kalenberg verder tot wasdom te brengen, daartoe het beheer en de exploitatie te verduurzamen en op die wijze het cultureel erfgoed van de Woodbrookers te behouden. Daar komt bij dat de bosbegrafaafplaats voor de SBLK het enige alternatief is om voldoende inkomsten te genereren om het landgoed in stand te houden.

Zie voor meer informatie: <https://www.kalenbergbarchem.nl/>.

5. De opzet van het natuurbegraven op de Kalenberg

Om te zorgen voor een duurzame verbinding met de natuur is heel bewust voor een kleinschalige invulling gekozen. Niet meer dan 3 hectare op het landgoed van 17 hectare. Ten hoogste 250 graven per hectare in plaats van de 500 per hectare volgens het provinciale beleid. Bij een dergelijke kleinschalige voorziening is ook het gebruik niet erg intensief. Op basis van de huidige inschrijvingen (40 stuks) en de gemiddelde leeftijd van die inschrijvers zal het naar verwachting gaan om gemiddeld 2 begrafenissen per maand, inclusief het plaatsen van urnen.

Het bos wordt niet aangetast. Er worden geen bomen gekapt. De overledenen worden tussen de bomen begraven op een wijze die de boomwortels en bodem zo veel mogelijk ontziet. De graafwerkzaamheden vinden onder ecologische begeleiding plaats om verstoring van bijvoorbeeld broedende vogels te voorkomen. Bij het dichten van het graf wordt de bodem in de oorspronkelijke volgorde teruggeplaatst om het bodemleven zo min mogelijk te verstoren. Daarbij worden de graven afgevlakt zodat ze niet herkenbaar zijn. In het bos zal alleen een onbewerkte houten boomgedenkschijf zichtbaar zijn die na verloop van tijd weer vergaat².

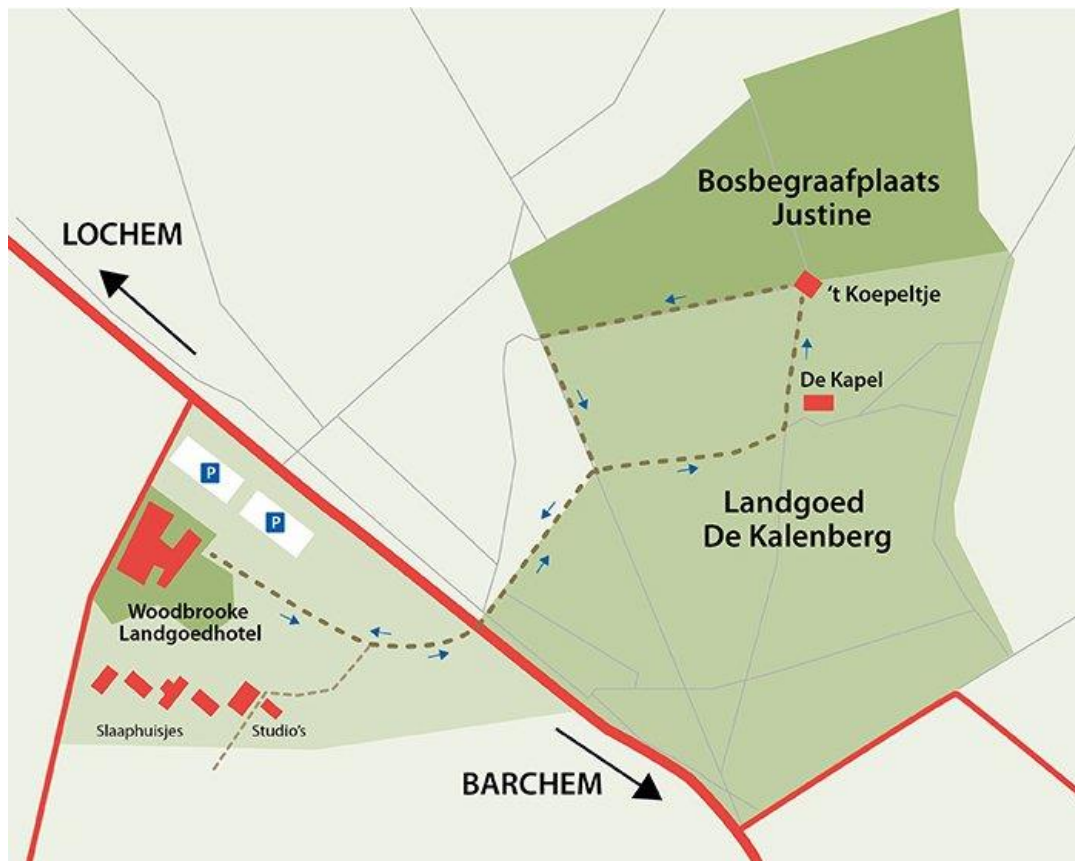

Afbeelding: Houten boomgedenkschijf.

¹ NSW = Natuurschoonwet 1928.

² Conform de Wet op de lijkbezorging zullen de graflocaties wel met GPS-coördinaten worden vastgelegd. Nabestaanden kunnen op de versterkingslocatie een herinneringsboom planten in een arboretum van herinneringsbomen.

Er zijn geen nieuwe gebouwen, paden en wegen of parkeerplaatsen nodig. Voor een uitvaartplechtigheid kan gebruik worden gemaakt van de bestaande gebouwen in de omgeving, zoals de kapel/het lezingenzaaltje op de Kalenberg, de Barchkerk in het dorp of het uitvaartcentrum in het dorp. De bosbegrafplaats is bereikbaar via de bestaande bospaden. Voor het parkeren wordt de parkeerplaats bij het Landgoedhotel Woodbrooke gebruikt.

De Stichting Bosbegrafplaats Justine en de Stichting Financiering Langdurig Natuuronderhoud Landgoed de Kalenberg zullen worden opgericht zodra er duidelijkheid is over deze bestemmingsplanprocedure. Dit om onnodige kosten in dit stadium te voorkomen (zie www.bosbegrafplaatsjustine.nl).

6. De Omgevingsverordening Gelderland en GNN

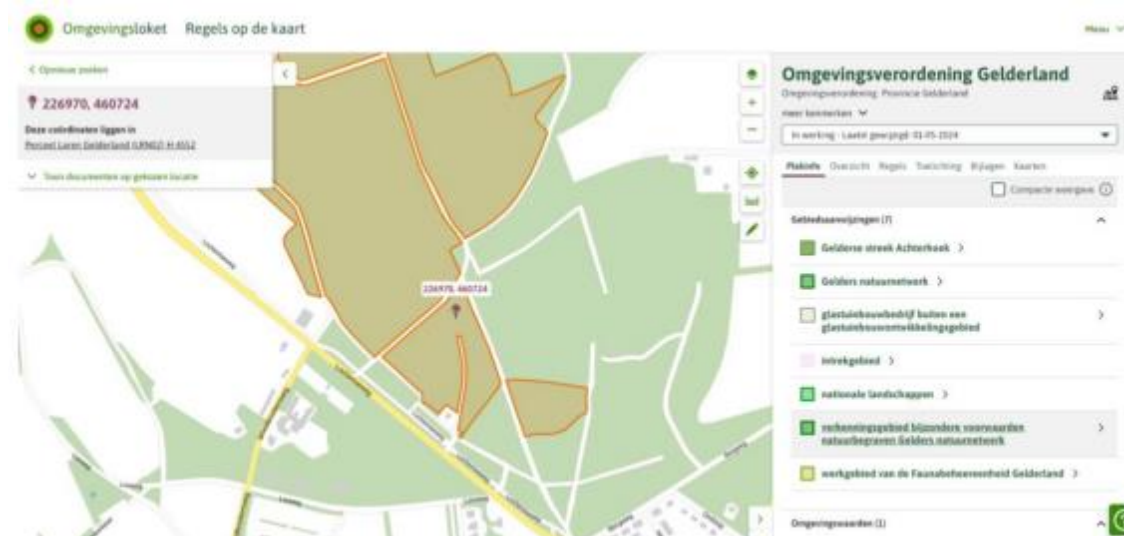
Op 1 mei 2024 is de Omgevingsverordening Gelderland onder meer gewijzigd op het onderdeel "Verkenninggebied bijzondere voorwaarden natuurbegraven Gelders Natuurnetwerk". Als gevolg van deze wijziging van de provinciale omgevingsverordening ligt het noordelijke plandeel voor natuurbegraven niet langer in het provinciale "Verkenninggebied" waar bijzondere voorwaarden voor natuurbegraven gelden.

Deze wijziging van de begrenzing van het verkenninggebied met bijzondere voorwaarden voor natuurbegraven in de provinciale omgevingsverordening, komt niet uit de lucht vallen. Al bij de voorbereiding van het vorige bestemmingsplan "De Kalenberg Barchem" in 2021 heeft de gemeente de begrenzing van dit gebied al bij de provincie ter discussie gesteld. De uitleg van de provincie in de toelichting van de Omgevingsverordening dat aanvullend

kaartmateriaal duidelijkheid kan geven over de begrenzing van het verkenninggebied, werd door uw Afdeling niet geaccepteerd omdat dit niet strookte met de tekst van de regel zelf.

Mede naar aanleiding van de uitspraak van uw Afdeling inzake het vorige bestemmingsplan is de begrenzing van het verkenninggebied alsnog door de provincie aangepast.

Het plangebied van het onderhavige bestemmingsplan waar natuurbegraven is toegestaan is daardoor niet meer gelegen in het verkenninggebied waar bijzondere voorwaarden gelden. Zie daarover ook paragraaf 1.2 van de toelichting van dit bestemmingsplan.

Schermafdruck Regels op de kaart met Verkenninggebied bijzondere voorwaarden natuurbegraven Gelders natuurnetwerk (transparante rode kleur).

Schermafdruck Regels op de kaart met ligging plangebied 'Natuurbegraven op De Kalenberg' (transparant rode kleur).

Voor het natuurbegraven op de Kalenberg op de locatie die in het onderhavige bestemmingsplan is aangewezen gelden alleen nog de algemene voorwaarden voor natuurbegraven in het provinciale "Verkenninggebied voorwaarden

natuurbegraven Gelders natuurnetwerk". Aan al deze algemene voorwaarden van de Omgevingsverordening Gelderland wordt voldaan. Zo bedraagt het aantal graven bijvoorbeeld niet meer dan 500 per hectare, worden er geen grafmonumenten geplaatst, worden er geen gebouwen opgericht en wordt de bodem in de oorspronkelijke volgorde teruggeplaatst bij het dichten van het graf, om enkele van deze voorwaarden te noemen. Verder wordt voldaan aan de voorwaarde dat tegenover het gebruik van de natuur voor natuurbegraven ook een versterking van de kernkwaliteiten van de natuur moet staan. Op de gronden ten zuiden van de Larikslaan wordt immers nieuw bos aangeplant als natuurversterking overeenkomstig de provinciale omgevingsverordening.

De voorwaarden in artikel 2.46, lid 2, van de Omgevingsverordening Gelderland (januari 2023) ziet op het versterken van kernkwaliteiten. Dat kan volgens dit tweede lid op twee manieren:

1. door het realiseren van nieuwe natuur; of
2. door het omvormen van bestaande natuur naar een provinciaal doeltype.

Bij de tweede manier gaat het om bestaande natuur met ter plaatse voorkomende bijzondere soorten. In dat geval moet in een beheerplan voor deze bestaande natuur die wordt omgevormd, inzicht worden gegeven hoe met deze bijzondere soorten wordt omgegaan. Dat is hier niet aan de orde.

In dit bestemmingsplan zijn voor het versterken van de kernkwaliteiten regels opgenomen voor het realiseren van nieuwe natuur. De eerste manier in artikel 2.46, lid 2, onder a, is toegepast. Daarbij is de voorwaarde in artikel 2.46, lid 2, onder c, van de Omgevingsverordening Gelderland, niet aan de orde.

In artikel 3.4.1 van de regels van dit bestemmingsplan is een omgevingsvergunningplicht opgenomen voor het uitvoeren van werken of werkzaamheden in het bos. Vooruitlopend op het nieuwe omgevingsplan van de gemeente Lochem is deze bepaling al vast zoveel mogelijk gestandaardiseerd met de bosbestemming van de aangrenzende bossen. Dat betekent dat er een verbod geldt om zonder vergunning grondverzet uit te voeren. Een vergunning moet worden geweigerd als daardoor (direct of indirect) de in de bestemmingsomschrijving genoemde waarden worden aangetast. Onder die waarden zijn de instandhouding van het bestaande bos met daaraan eigen natuur- en landschapswaarden nadrukkelijk begrepen, alsmede de instandhouding van natuurwaarden, landschapstypen en hun kernkwaliteiten en een natuurbegraafplaats (art. 3.1, onder a, b, c, en g van de regels van het bestemmingsplan).

Om grondverzet ten behoeve van het graven van een natuurgraf wel mogelijk te maken is daarvoor in artikel 3.4.2, onder e, van de regels een uitzondering opgenomen. Daarvoor geldt het verbod niet mits dat graven geschiedt overeenkomstig het natuurversterkingsplan.

Niet valt in te zien waarom deze regeling in strijd zou zijn met de Omgevingsverordening Gelderland en het GNN.

7. De kap van bomen

Het is ons niet duidelijk wat appellant nu beoogd met dit beroep. Als dit bestemmingsplan wordt vernietigd, vallen zij terug op de onderliggende bosbestemming van het bestemmingsplan Buitengebied Lochem, geconsolideerde versie. Daarin zit een zelfde uitzondering voor werken of werkzaamheden die tot het normale onderhoud en beheer worden gerekend.

In dit bestemmingsplan is geen definitie opgenomen voor het normale onderhoud en beheer omdat deze begrippen in dit bestemmingsplan niet afwijken van hetgeen daaronder wordt verstaan in het dagelijkse maatschappelijke verkeer. Het normale onderhoud en beheer in de bestemming bos is het onderhoud dat voor de bestemming bos regelmatig noodzakelijk is voor een goed beheer en gebruik van het bos. Het onderhavige bestemmingsplan biedt op dit aspect voldoende rechtszekerheid.

In artikel 3.4.1 van de regels van het bestemmingsplan is een verbod opgenomen om zonder omgevingsvergunning bomen te kappen. De omgevingsvergunning moet volgens artikel 3.4.3 worden geweigerd als daardoor (direct of indirect) de in de bestemmingsomschrijving genoemde waarden worden aangetast (art. 3.1 van de regels). Het natuurversterkingsplan wordt daarin niet genoemd en is dus ook niet het toetsingskader voor het wel of niet verlenen van een omgevingsvergunning voor het kappen.

In paragraaf 3.1.3 van het Natuurversterkingsplan waarnaar appellant verwijst wordt uitgelegd dat er geen reden is om nader onderzoek te doen naar beschermde houtopstanden omdat er geen waardevolle bomen worden gekapt. Daarin staan geen aanwijzingen voor het normale onderhoud en beheer. Dat moet, zoals te doen gebruikelijk, worden gezien in het licht van de bestemmingsomschrijving.

8. Conclusie en verzoek

Gezien het verweer hiervoor en in de beantwoording van de Nota van Zienswijzen van het bestemmingsplan, is de raad van mening dat de ontwikkeling voldoet aan een goede ruimtelijke ordening en het bestemmingsplan een juiste motivering en juridische regeling bevat. Wij willen u dan ook verzoeken om de beroepen ongegrond te verklaren en het bestreden besluit in stand te laten.

Hoogachtend,

Burgemeester en wethouders van Lochem,
Namens deze,

Legenda toegepaste uitzonderingsgrondslagen

In dit document zijn gegevens geanonimiseerd op grond van:

Wet	Artikel	Omschrijving	Pagina's
Wet open overheid	Art. 5.1 lid 2 sub e	De eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer	1, 2, 3, 4